

คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ

ที่ ๑/๒๕๖๒

เรื่อง การแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยสิทธิบัตรและมาตรการด้านสิทธิบัตรเป็นกรณีพิเศษ

โดยที่ขณะนี้กระบวนการทางนิติบัญญัติอยู่ระหว่างการดำเนินการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยยาเสพติดให้โทษ เพื่อเปิดโอกาสให้สามารถนำกัญชามาศึกษาวิจัยอันจะเป็นประโยชน์ทางการแพทย์ และสามารถนำไปใช้ในการรักษาภายใต้การควบคุมดูแลของแพทย์ รวมทั้งหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่กำหนด ในขณะที่คณะรักษาความสงบแห่งชาติได้รับรายงานจากกรมทรัพย์สินทางปัญญาถึงข้อเท็จจริงอันเป็นปัญหาของกระบวนการด้านสิทธิบัตรที่ได้มีการยื่นคำขอรับสิทธิบัตรตามกฎหมายว่าด้วยสิทธิบัตรสำหรับการประดิษฐ์ที่เกี่ยวข้องกับกัญชาจำนวนหนึ่งไว้ก่อนแล้ว แม้ว่าคำขอรับสิทธิบัตรดังกล่าวยังอยู่ระหว่างกระบวนการตรวจสอบตามขั้นตอนและยังไม่ได้ได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายก็ตาม แต่กรณีดังกล่าวได้สร้างความห่วงกังวลให้แก่นักวิชาการ นักวิจัย และผู้ที่เกี่ยวข้องจำนวนมากที่มีความประสงค์จะดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยยาเสพติดให้โทษที่อยู่ระหว่างการพิจารณาของสภานิติบัญญัติแห่งชาตินั้น เนื่องจากหากจะมีการดำเนินการต่อไปอาจมีความเสี่ยงต่อการละเมิดสิทธิบัตรได้จากการที่กรมทรัพย์สินทางปัญญาอาจรับจดทะเบียนสิทธิบัตรให้กับผู้ยื่นคำขอดังกล่าว

เมื่อได้พิจารณาความตกลงว่าด้วยสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาที่เกี่ยวกับการค้า (The Agreement on Trade-Related Aspects of Intellectual Property Rights : TRIPS Agreement) ซึ่งมีผลผูกพันประเทศไทยในฐานะสมาชิกองค์การการค้าโลก ที่ยอมรับให้ประเทศสมาชิกสามารถพิจารณาให้ความคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาโดยคำนึงถึงการให้ความสำคัญต่อวัตถุประสงค์เชิงนโยบายสาธารณะของประเทศ จึงเป็นการสมควรที่จะกำหนดมาตรการด้านสิทธิบัตรเป็นกรณีพิเศษ เพื่อสนับสนุนและรองรับการอนุญาตให้นำกัญชามาวิจัยด้านการแพทย์ซึ่งจะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อประชาชนและสังคมในวงกว้าง

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๒๖๕ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ประกอบกับ มาตรา ๔๔ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ หัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติโดยความเห็นชอบของคณะรักษาความสงบแห่งชาติจึงมีคำสั่ง ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ เพื่อประโยชน์ในการพิจารณาตรวจสอบคำขอรับสิทธิบัตรตามคำสั่งนี้ การประดิษฐ์ดังต่อไปนี้หากนำไปใช้ประโยชน์ในเชิงพาณิชย์ ให้ถือเป็นการประดิษฐ์ที่ไม่ได้รับความคุ้มครองตามมาตรา ๙ (๕) แห่งพระราชบัญญัติสิทธิบัตร พ.ศ. ๒๕๒๒ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสิทธิบัตร (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕

(๑) การประดิษฐ์ที่มีกัญชา หรือสารสกัดธรรมชาติจากกัญชาเป็นองค์ประกอบ

(๒) สารที่มีโครงสร้างทางเคมีอย่างเดียวกันกับการประดิษฐ์ตาม (๑)

(๓) เกลือ เอสเทอร์ และอีเทอร์ใด ๆ ของสารตาม (๒)

ข้อ ๒ เมื่อได้ประกาศโฆษณาคำขอรับสิทธิบัตรตามมาตรา ๒๘ แห่งพระราชบัญญัติสิทธิบัตร พ.ศ. ๒๕๒๒ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสิทธิบัตร (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๒ สำหรับการประดิษฐ์ตามข้อ ๑ แล้ว แต่ผู้ขอรับสิทธิบัตรยังไม่ได้ยื่นคำขอให้พนักงานเจ้าหน้าที่ตรวจสอบการประดิษฐ์ตามมาตรา ๒๙ แห่งพระราชบัญญัติสิทธิบัตร พ.ศ. ๒๕๒๒ หากปรากฏว่าคำขอรับสิทธิบัตรไม่ชอบด้วยมาตรา ๙ (๕) แห่งพระราชบัญญัติสิทธิบัตร พ.ศ. ๒๕๒๒ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสิทธิบัตร (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ ให้อธิบดีกรมทรัพย์สินทางปัญญาสั่งยกคำขอรับสิทธิบัตร หรือสั่งให้ผู้ขอรับสิทธิบัตรตัดข้อถือสิทธิที่เป็นการประดิษฐ์ดังกล่าวภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำสั่งของอธิบดีกรมทรัพย์สินทางปัญญา

คำสั่งยกคำขอรับสิทธิบัตรของอธิบดีกรมทรัพย์สินทางปัญญาตามวรรคหนึ่ง ผู้ขอรับสิทธิบัตรอาจอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการสิทธิบัตรได้ตามมาตรา ๗๒ แห่งพระราชบัญญัติสิทธิบัตร พ.ศ. ๒๕๒๒ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสิทธิบัตร (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๒

ข้อ ๓ สิทธิของผู้ทรงสิทธิบัตรตามมาตรา ๓๖ แห่งพระราชบัญญัติสิทธิบัตร พ.ศ. ๒๕๒๒ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสิทธิบัตร (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ ยังคงอยู่ภายใต้บังคับกฎหมายอื่นใดที่มีข้อกำหนดเกี่ยวกับการควบคุม ผลิต ใช้ จำหน่าย นำเข้า ส่งออก หรือครอบครองซึ่งผลิตภัณฑ์หรือกรรมวิธีใดไว้เป็นการเฉพาะ หรือการที่ต้องได้รับการอนุมัติหรืออนุญาตตามกฎหมาย

ข้อ ๔ ในกรณีที่กฎหมายว่าด้วยยาเสพติดให้โทษมีการแก้ไขเพิ่มเติมเพื่อให้มีการนำกัญชาไปทำการศึกษาวิจัยเพื่อประโยชน์ทางการแพทย์ได้ ให้ข้อ ๑ และข้อ ๒ ของคำสั่งนี้เป็นอันยกเลิกนับแต่วันที่กฎหมายดังกล่าวมีผลใช้บังคับ ทั้งนี้ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการตรวจสอบคำขอรับสิทธิบัตรที่ได้ยื่นไว้แล้วต่อไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และขั้นตอนตามข้อ ๑ และข้อ ๒ จนกว่าจะแล้วเสร็จ

ข้อ ๕ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๓๐ แห่งพระราชบัญญัติสิทธิบัตร พ.ศ. ๒๕๒๒ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๓๐ เมื่อได้ประกาศโฆษณาตามมาตรา ๒๘ และผู้ขอรับสิทธิบัตรได้ยื่นคำขอให้พนักงานเจ้าหน้าที่ตรวจสอบการประดิษฐ์ตามมาตรา ๒๙ แล้ว หรือในกรณีที่มีการคัดค้านตามมาตรา ๓๑ ถ้าปรากฏว่าคำขอรับสิทธิบัตรนั้นไม่ชอบด้วยมาตรา ๕ มาตรา ๙ มาตรา ๑๐ มาตรา ๑๑ หรือมาตรา ๑๔ ให้อธิบดีสั่งยกคำขอรับสิทธิบัตร และให้พนักงานเจ้าหน้าที่แจ้งคำสั่งไปยังผู้ขอรับสิทธิบัตร

รวมทั้งผู้คัดค้านในกรณีที่มีการคัดค้านตามมาตรา ๓๑ และให้ประกาศโฆษณาคำสั่งนั้นตามหลักเกณฑ์ และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง”

ข้อ ๖ คำสั่งนี้ให้ใช้บังคับกับคำขอรับสิทธิบัตรที่ได้ยื่นไว้ก่อนวันที่คำสั่งนี้มีผลใช้บังคับ และยังอยู่ระหว่างการพิจารณาตามพระราชบัญญัติสิทธิบัตร พ.ศ. ๒๕๒๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติมด้วย

ข้อ ๗ ในกรณีที่เห็นสมควรนายกรัฐมนตร้อาจเสนอให้คณะรักษาความสงบแห่งชาติ แก้ไขเปลี่ยนแปลงคำสั่งนี้ได้

ข้อ ๘ คำสั่งนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๒๘ มกราคม พุทธศักราช ๒๕๖๒

พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา

หัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ